

et

10 SUOMEN SUURIN AIKAKAUSLEHTI
12.6.2013 7,50 e www.nettiet.fi

**ALKOHOLISMIN
SELÄTTÄNYT
UNTO, 70**

**”Välit lapsiin voi
korjata vanhanakin”**

**KALERVO PALSA
REIDAR SÄRESTÖNIEMI
EINARI JUNTILA**

3x taiteilijakoti
Kittilässä

*Psykoanalyysi
ja muut terapiat*

**MIKÄ SOPISI
MINULLE?**

**KOTI TYHJÄNÄ?
NÄIN PIDÄT
VOROT LOITOLLA**

**...ja suvi
suloinen**

Lähiruokapuodit, grillausvinkit
& lukijan kesäkeitto

Koti Ruotsissa, loma Kannuksessa

PLUS Hauskat kotimaiset
mökkituliaiset

LENITA AIRISTO

**”Minulta ei riitä
myötätuntoa
löysäilijöille”**

Lahjaksi!
RISTIKKO-
LIITE

”Tulen aina pääovesta.
Minua ei pidä
kukaan pimennossa.”

Nyt hyvät lukijat, pitäkää pipoistanne kiinni. Tietokirjailija, diplomiekonomi **LENITA AIRISTO** kertoo, mitä mieltä hän on elämän leppoistajista, naispoliitikoista, miesten vallan alla nöyristelevistä naisista, työnteosta ja suomalaisuudesta. Suomen Neito vuosimallia 1954 ei sammaloidu.

TEKSTI *Riitta Korhonen* KUVAT *Pia Ingberg*

nsin tulee nauru. Vasta sitten saapuu Lenita.

Tietokirjailija, diplomaekonomi **Lenita Airisto** energisoi ympäristönsä pelkällä sääntulollaan. Ja nauttii siitä. Yli 50 vuotta

julkisuutta reippaasti omaksi edukseen käyttänyt Lenita on aina päässyt sanomaan sanottavansa. Ja pääsee nytkin.

Lenita on taitavasti rakentanut itsestään tuotemerkin ja työllistänyt tällä vuosikymmenten ajan itsensä lisäksi ison joukon muita. Niille, jotka arvostelevat tai inhoavat häntä hänen voimakkaan persoonansatkaa, Lenita sanoo: tehkää perässä.

– En ole perinyt suuria omaisuuksia, mutta sain perinnöksi luottamuksen siihen, että osaan ja pystyn.

Omasta tuotemerkestä täytyy pitää huolta. Jos työ vaatii, Lenita on vaikka kuukauden vedellä ja leivällä, jotta mahtuu esittelemään asiakkaisensa vaatteita.

– Minulla on tavoite, ja pyrin siihen aina kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Yksityiselämänsä hän päästää kurkistamaan vain rakkaimpansa, sisarensa ja ystävänsä. Siitä, mikä ei ole kaupan, ei kerrota, sanoo tämä Suomen julkisin nainen.

– Vielä 1960-luvulla julkisuuteen noustiin, kun oli saatu jotain aikaan.

Nyt meillä on julkiskiskaarti, joka ei ole mitään. Media nostaa heidät, imee tyhjiksi ja paiskaa tunkiolle. Tämä ei ole oikein.

LUSMUT TÖIHIN

Lenita sanoo ei alkoholille, auringonotolle, huonolle seuralle ja ikäville ajatuksille. Aamu alkaa jumpalla ja päivä päättyy lenkillä. Ravintolapöytänsä tuodusta kakkupalasta hän kieltäytyy. Ei murukaan, kiitos.

– Ihmisen velvollisuus on pitää itsensä kunnossa. Kotirintamalla oli sota-aikana harvinaisen tervettä porukkaa. Ihmiset pitivät itsensä lämpimänä, pukeutuivat oikein, liikkuivat ja söivät kevyesti. Nyt työkyvyttömyyseläkkeelle jää huonojen elintapojen takia vajaan sata ihmistä päivässä. Jo parikymppiset kaverit ovat juoneet itsensä kuntoutukseen.

Vuonna 1937 syntynyt Lenita on kokenut sodan ja pula-ajan. Hän muistaa pommisuoja ja sen, miten kaikkea oli puutetta.

– Äiti säästi liian lyhyet narunpätkätkin. Katso näin, kun niitä solmii yhteen, saa tarpeeksi pitkän, näytti äiti. Minä säästän ostamalla laatua. Ostan yhden hyvän vaateen ja käytän sitä kauan.

Kaikenmaailman chillaaajia ja downshiiftaajia Lenita ei käsitä. Oleillaan vaan ja löysäillä työntekoa.

– Kuinka ne kehtaavat. Miten itsekästä. Tällaisille ihmisille minulla

ei riitä myötätuntoa. Niin makaavat kuin petaavat. Heillä on surkea tulevaisuus.

Työntekoon pitäisi olla intoa eikä pakkoa.

– Meillä hoetaan koko ajan, että voi miten raskasta on työnteko ja että vapaa-aikaan pitää satsata. Ihan roska puhetta, päinvastoin. Työnteosta pitää tehdä haluttua ja kivaa.

KIITOS JÄLLEENRAKENTAJILLE

– Syyttävä sormeni osoittaa uupumuskonsultteja, jotka maanlaajuisella luentobisneksellään ovat uuvuttaneet koko Suomen. Minun esikuviani ovat olleet 1800–1900-luvun vaihteessa syntyneet suomalaiset miehet ja naiset. He taistelivat äärimmäisissä olosuhteissa itsenäisyytemme ja itsemääräämisoikeutemme puolesta ja onnistuivat. Sotien jälkeisestä ankarasta pula-ajasta huolimatta he rakensivat Suomesta modernin teollisuusmaan.

Tätä sukupolvea saamme Lenitan mukaan kiittää Suomen hämmästyttävästä menestystarinasta.

– Näissä naisissa ja miehissä on nuorille roolimallia. Heidän saavutuksensa on tärkeä muistaa, kun Suomea nyt hehkutetaan maailman mediassa monella asteikolla maailman parhaaksi maaksi.

No pitäisikö vaihtaa pomot?

– Aika monessa firmassa pitäisi. Ovatko ne kaikki tunkeneet housuihinsa sisäisen sankarin, mutta korvien välissä on sahaajauhoja? Itsetuntoa on vaikka muille jakaa, minä osaan ja minä tiedän, minä ja minä. Mutta kun pitäisi jotain tehdäkin, niin vain sählätään. Juuri nämä sählääjät ovat vieneet työnilon.

LUOTA ITSEESI

Lopullinen varmuus omasta arvokkuudestaan Lenitalle valkeni vuonna 1945, kun Helsingin Punavuoren kansakoulun opettaja kysyi, ketkä aikovat pyrkiä oppikouluun. Lenita viittasi. ”Ei onnistu, sinne pääsevät vain kiltit tytöt”, sanoi opettaja.

Seuraavana päivänä koululle

– Kauneus on liikkeellä pitävä voima, vain typerykset ylenkatsovat sitä, sanoo Lenita Airisto. Ja nauraa päälle: kuinka monella on kotona ihan pysti todistukseksi siitä, että on virallisesti nätti!

”

1970-luvun **VASEMMISTOLAISUUDEN VARJO** yltää tähän päivään. Kauneus oli heistä hapatusta. Ja mitä he saivat aikaan. Aikanaan tekstiiliteollisuus työllisti Suomessa 70 000 ihmistä, nyt 6 500. Vanhat stallarit ovat varmaan tyytyväisiä ja ostavat **LAPSI- JA ORJATYÖLLÄ TUOTETTUJA** halpoja vaatteita. ”

marssi kauppaoppilaitoksen rehtori **Reino Airisto** ja haukkui opettajan. Lenita pyrki ja pääsi Arkadian yhteislyseoon.

– Koetulosten ratkettua menimme isän kanssa korvikkeelle. Silloin isä neuvoi, että älä anna kenenkään polkea päämääriäsi. Luota itseesi, sinä pärjää, isä tietää sen. En ole antanut polkea. Minun ylitseni ei kävellä.

Keskivertonaaiselle samaistuminen Lenitaan on kuitenkin vaikeaa. Entäs kun on perhe, mies ja lapset, ja hoidettavana voi olla vielä lapsenlapset sekä omat ja appivanhemmat.

Lenita nyökyttelee.

– Symppaan tätä naista koko sydämestäni. Hän ansaitsee arvonsa. Hän on usein avarakatseisempi kuin samanikäinen mies, harrastaa ja pitää kulttuurilaitoksiammekin pystyssä. Mutta sitä en ymmärrä, että tämä ah-

kerä nainen antaa miehensä polkea itseään. Heti ulos. Mitä helvettiä jää roikkumaan huonon miehen kanssa!

Lenita ihaillee rohkeita ihmisiä, sellaisia kuin Englannin entinen pääministeri **Margaret Thatcher**.

– Hän oli vakaumuksellinen poliitikko, joka julisti: minulla on visio, seuratkaa minua. Hän toteutti näkemyksensä piittaamatta muiden haukkumisesta ja jäi historiaan talouden uudistajana. Mikä nainen.

VAKAVA NEITO NEW YORKISSA

Tulikasteen kansainvälisyyteen Lenita sai 17-vuotiaana, kun hänet vuonna 1954 valittiin Suomen neidoksi. Silloin Suomen neito oli Sotainvalidien Veljesliiton hyväntahdon lähettiläs. Häntä ei lähetetty nykymissien tapaan pelleilemään selviytymistä viidakkoon, vaan hänen tehtävänsä

oli kerätä varoja sodassa haavoittuneiden kuntoutukseen.

– **Helge Halsti**, joka itse oli menettänyt sodassa vasemman kätensä, vei minut ennen Amerikan-matkaa kuntoutuslaitoksiin. Isä briiffasi, että pitää puhua oikeista asioista eikä vain puuterihuiskuista. Ensimmäisenä päivänä New Yorkissa katselin vain näyteikkunoita ja ihmettelin, voiko tällaista olla olemassa. Muistan, että siellä oli aika vakavaa jengiä. Miss Saksa tuli raunioista, samoin Miss Ranska, sota oli vielä niin lähellä.

Mutta puuterihuiskutkin ovat tärkeitä.

– Kauneus on kuin rakkaus, se saa meidät liikkeelle. Äiti opetti meille kolmelle tyttäreilleen kauneuden tavan ja halun. Päivät hän opetti pianonsoittoa ja illat hän ompeli, ratkoi »

3 x peruskysymysten äärellä

ELÄMÄ

Elämä on tarkoitettu eletäväksi. Ihminen on vastuussa itselleen omien tavoitteidensa toteutumisesta. Ei saa antaa ikävien ja aikaansaamattomien ihmisten olla esteenä.

KUOLEMA

Lasken paljon työntöön varaan. En jää eläkkeelle vaan aion kuolla saappaat jalassa. Pyrin pitämään itseni fyysisesti ja henkisesti hyvässä kunnossa, jotta selviän mahdollisimman pitkään ilman apua. Palvelutalo ei ole minun juttuni.

TOIMEENTULO

En ymmärrä ihmisiä, jotka kehtaavat antaa muiden paiskia töitä heidänkin edestään. Pulinat ja narinat pois. Monilla on tässä maailmassa asiat paljon huonommin.

”

Haluan rohkaista ihmisiä **NOSTAMAAN ITSENSÄ** arjen yläpuolelle, pois usein itse rakennetusta loukosta. Jos haluaa päästä **ETEENPÄIN**, on **YLITETTÄVÄ ITSENSÄ**, rikottava rajansa. ”

ja prässäsi. Vanhat vaatteet vaihdettiin vielä maataloissa ruokaan.

Lenita elättikin itsensä kauneudella vuosia. Lenita Muoti- ja matkailu-showt sekä Suomen teollisuutta markkinoineet Success Story Finland-maailmankiertueet olivat näyttäviä kuin rock-konsertit.

– Kauneus on lisäarvo myös teollisuustuotteiden myynnille.

Jos Lenita nyt tekisi vastaavan shown, hän kertoisi kiertueellaan maasta, jossa kaikki lapset käyvät kouluun – poliisi hakee heidät sinne, jos he eivät muuten tule.

– Täysin käsittämätöntä ylellisyyttä monille maailman lapsista, jotka pakotetaan orjatoihin.

Hän kertoisi maasta, jossa naiset ovat maailman tasa-arvoisempia ja jonka tasavallan hallintomalli kelpaa malliksi muille. Ja maasta, josta opettajat ja sairaanhoitajat viedään käsistä töihin ulkomaille.

OSTA KOTIMAISTA

Mutta nyt loikkaamme nykyaikaan, Helsingin Ruotsalaisen teatterin saliin. Alkamassa on Lenita Show 2013. Valokiilassa on Nanso ja Lenitan 1960-luvulla Suomen Trikoolle luoman Revontuli-malliston uusi tuleminen: Revontuli by Nanso. Shown käsikirjoitus on Lenitan. Hän teki sen Nansolle jo kerran aiemmin, kultaisella 1960-luvulla. Nyt on uuden tulemisen aika.

Kamera etsii lavalta värikkäissä asussa hymyilevän Lenitan. Sali on täynnä, paikalle ovat Kaikki, ja aika moni heistä Lenitan ja hänen naisverkostonsa sinne komentamina.

– Upeaa, aivan upeaa! Kun Lenita ryhtyy markkinoimaan, alkaa tapahtua, hehkuttaa Nanson toimitusjohtaja **Leena Syrjäjä**.

Lavalle nousee malli toisensa perään, tunnelmat, vaatteet ja värit vaihtuvat. Lopuksi Lenita kehottaa kaikkia nostamaan pyllyn pois penkistä ja suuntaamaan kauppaan, ostamaan suomalaisia tuotteita.

– Suomalainen sanoo, että ulkomaalaiset vievät hänen työpaikkansa. Sitten hän itse menee ja ostaa lapsityövoimalla tehtyjä halpavaatteita. Ostaisi yhden hyvän suomalaisen. Ja totta kai ulkomaalainen vie työt, jos ne eivät suomalaiselle kelpaa.

TÄRKEINTÄ ON ROHKEUS

Suomalaisuus on lottovoitto, Lenita sanoo.

– Olen saanut täällä melkein kaikki samat mahdollisuudet kuin miehetkin. Mutta olen myös tarttunut tilaisuuksiin. Moni jättää tarttumatta, koska pelkää muiden arvostelua. Sanon tämän nyt seitsemännellä kerran: rohkeus on tärkeää.

Lenitan mielestä naiset eivät ole solidaarisia toisilleen.

– Eivät kyllä ole miehetkään. Mutta miehet ymmärtävät, että jos jelpin

nyt tota, niin ensi kerralla hän auttaa minua.

Lenitan mielestä on kahdenlaisia naisia. Niitä, jotka haluavat loistaa yksin miesten kanssa ja niitä, jotka vievät muut naiset mukaan.

– Jälkimmäisiä on meillä valitettavasti vähemmän.

Omaan vanhenemiseensa Lenita suhtautuu rauhallisesti. Hän sanoo olevansa tottunut maksamaan palveluista ja luottaa siihen, että rahalla saa apua, kun sen aika on.

– Olen seurannut 11 vuotta vanhempaa sisartani. Hän asuu kotona, vain tyttären poika käy häntä joskus auttamassa.

Palaamme vielä kerran rohkeuteen. Tällä kertaa naispolitiikkoihin, noihin pelkureihin, jotka Lenitan mielestä keskittyvät lähinnä miellyttämään. Jos Lenita olisi ministeri, hän kieltäisi ensimmäiseksi prostituution lailla. Kukaan ei ryhdy prostituoiduksi omasta halustaan.

– Meillä sallitaan raiskaukset ja kamala perheväkivalta. Naispolitiikot pitävät suunsa kiinni. Miksi? Ketä he miellyttävät?

Lenita ei keskity miellyttämiseen. Muotinäytöksissä hymyillään asiakkaan laskuun, mutta muuten sana on vapaa.

– Äitini opetti minut nostamaan itseni arjen yläpuolelle. Ja hän todella onnistui siinä, Lenita nauraa. Läpi-tunkevasti. ■

Kampanaus: Beauty Hair Sirpa Mansner, asut: Revontulit by Nanso, korut: Aarikka

Lenita Airistolle kansainvälisyys on lapsuudenkodin perintöä. – Äidillä oli piano-oppilaina emigranttiperheiden lapsia, isä pelasi shakkia juutalaisten kavereidensa kanssa. En erottele ihmisiä rodun tai värin mukaan. Dorkia ja fiksua on ioka porukassa.

LENITA AIRISTO

- Syntynyt 1937 Helsingissä, jossa myös asuu. • Ollut naimisissa ruotsalaisen kansanpuolueen kansanedustajan Ingvar S. Melinin kanssa.
- Työskennellyt 30 vuotta toimittajana, järjestänyt yrittäjänä lukuisia muoti- ja matkailunäytöksiä sekä neljä isoa vienninedistämiskiirtuetta eri puolille maailmaa. • Kirjoittanut kahdeksan tietokirjaa, usein sähköinen kirja työn alla. • Suomen leijonan ensimmäisen luokan ritarimerkki.
- Vuoden nainen 1984. • Harrastaa kulttuuria, työntekoa ja maailman parantamista ystävien kanssa.